

Harmonisering av morgon- och eftermiddagsverksamhet för barn med funktionsnedsättning

Rådet för personer med funktionsnedsättning 04.03.2026

ÖVPH/1402/05.07.00/2026

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

Morgon- och eftermiddagsverksamheten för barn med funktionsnedsättning ordnas fortsättningsvis på olika sätt i välfärdsområdets kommuner. Vissa kommuner ordnar verksamhet för specialgrupper som en del av den ordinarie verksamheten, vissa ordnar, men fakturerar tilläggskostnaderna åt välfärdsområdet och i vissa kommuner ligger ansvaret för att ordna verksamhet helt på välfärdsområdet, åtminstone för de barn som går i åk 3 och uppåt.

I enlighet med den tidigare specialomsorgslagstiftningen beviljades de flesta barn med intellektuell funktionsnedsättning morgon- och eftermiddagsvård som specialomsorg och ansvaret för att ordna service har legat på välfärdsområdet, även om barnen i många fall deltagit i kommunernas ordinarie verksamhet. Efter att den nya funktionshindersservicelagen trädde i kraft 1.1.2025 har förfarandet med specialomsorgsbeslut lämnat bort. Den normala servicen, som i detta fall kommunen ansvarar för, ska ges i första hand och enligt diskrimineringslagen ska rimliga specialarrangemang vidtas för att så många som möjligt ska kunna delta.

Det är frivilligt för kommunen att ordna morgon- och eftermiddagsverksamhet för elever i åk 1-2 och i åk 3-9 för de elever som är behöv av elevspecifika stödåtgärder eller har en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan (i enlighet med 20c och 20i §§ i lagen om grundläggande utbildning). Kommunen kan själv besluta om i vilken omfattning den ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet, man kan t.ex. ha en begränsning i antal barn som antas. Kommunförbundet har förtydligat att ifall kommunen ordnar verksamhet för barnen i åk 1-2, måste den också ordna för äldre barn utifrån behoven ovan. Samtliga kommuner i välfärdsområdet ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet.

Ifall rimliga specialarrangemang inte är tillräckliga för att barnet ska kunna delta i verksamheten, kan välfärdsområdet funktionshindersservice bevilja individuella stödåtgärder så att barnet kan delta i gruppen. Om barnet är så gravt handikappat att det inte alls kan delta i gruppen kan välfärdsområdet bevilja kortvarig omsorg före och efter skolan. Detta är då inte morgon- och eftermiddagsverksamhet eller rehabilitering, utan socialservice som beviljas utifrån individuella behov, främst för att familjen praktisk ska kunna ordna sin vardag. Den som ger servicen ska vara registrerad som serviceproducent inom socialvården. I framtiden kan alltså morgon- och eftermiddagsverksamhet / -vård ordnas på följande sätt:

- Barnet i åk 1-2 deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet utan specialarrangemang. Normal avgift för morgon- och eftermiddagsverksamhet
- Barnet, om behov under hela grundskolan, deltar i morgon- och eftermiddagsverksamhet med rimliga specialarrangemang i enlighet med diskrimineringslagen på kommunens bekostnad. Normal avgift för morgon- och eftermiddagsverksamhet
- Barnet, om behov under hela grundskolan, deltar i den morgon- och eftermiddagsvård som kommunen ansvarar för, kompletterad service beviljad från välfärdsområdet i enlighet med funktionshindersservicelagen. Normal avgift för morgon- och eftermiddagsverksamhet
- Barnet beviljas korttidsvård i enlighet med funktionshindersservicelagen. Servicen är avgiftsfri.

Ifall kommunen så önskar kan den registrera sig som serviceproducent och ordna kortvarig omsorg som välfärdsområdet bekostar, men det går inte att göra det som en del av den normala morgon- och eftermiddagsverksamheten.

För närvarande pågår kommunvisa diskussioner om hur arbetsfördelningen ska se ut framöver och vilka kommuner som eventuellt har intresse av att registrera sig som serviceproducent för kortvarig omsorg. En stor fråga som än så länge har ganska stor tolkningsmån är hur "rimliga specialarrangemang" ska definieras. Vissa barn har haft långvariga specialvårdsbeslut och om inte behoven förändras är de i kraft tills lagens övergångstid går ut 31.12.2027, i andra fall är målsättningen att de nya arrangemangen träder i kraft från höstterminen 2026. Familjerna ska alltså från och med nästa läsår i första hand söka om morgon- och eftermiddagsverksamhet från kommunen, vilket berörda familjer kommer att informeras om.

Sektordirektör för barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

Föreslår att rådet för personer med funktionsnedsättning antecknar ärenden för kännedom.

Beslut: